

הסיבוב הקר הבעיטה הראשונה

זה ענין של מתימטיקה יסודית: למדינת ערב יש ששה קולות בוירות העולם ולמדינת ישראל קול אחד בלבד. והששה תמיד טובים יותר האחד. ביחוד כאשר יש סיכוסים וחיכור כים בינלאומיים.

חשבון פשוט זה הוא שהגיע את ממשלת מוחמד מוסאדק, הישיש החלוש, אכול-ההיסטריה, לבטל את הכרת ההפאקטו של איראן במדינת ישראל. שגריר איראן בקהיר הודיע לד"ר מוחמד סלאח אל-דין באשא, שר החוץ המצרי, כי מעתה תדלה ישראל — בעיני איראן הפוליטיות — להיות מדינה קיימת. תחנות הרדיו הערביות שידרו וחוירו ושידורו את הידיעה, בתרועת גיל: "זוהי נקודת המפנה", הכריזו.

מאז התקררו היחסים המשפחתיים בין מוחמד רזא שאח ואשתו הראשונה פאוזה (אחות פארוק) בשנת 1945 רפו גם יחסי הידידות והדיפלומטיה בין איראן וארצות ערב. נשאר רק קשר אחד חזק ביניהן — האיסלאם. לכן, כאשר, אחרי מלחמת העצמאות בישראל התעוררה שאלת יחסי איראן למדינה החדשה, לא היססו האיראנים זמן רב, הכירו במדינה. ממשלת איראן גם סירבה להיענות לבקשת עיראק, הכריזה כי כל יהודי עיראקי מחפש מקלט יוכל לקבלו בתחומי איראן. תחנות הגבול שקה עם עיראק נפתחו לרווחה ליהודי עיראק ורכבות הצליחו להתגנב לשם (ומשם לישראל) הודות לגייטריות האוהדות של ממשלת איראן.

אולם חלפו ימים, עלי ראזמארא נרצח, מוחמד מוסאדק עלה לשלטון עם סיסמאות הלמאה ושנאת זרים. מצד זה של מסך הברזל, לא נמצא קנה אחד שישמיע תמיכה או עידוד לאיראנים בפעולותיהם נגד האנגלים. ואז החלה איראן לחפש תומכים. כל המדינות המערביות גינו בחריפות את פעולת ההל"א, אמה, המתנגדת בהספקת הדלק הסדירה. רק הערבים השמיעו דברי תמיכה כלשהם. ואז

הבעיטה השלישית (איחוד הערבים) הגמור אותה.

ואמנם, יש הגיון רב בתיאוריה זו. כאשר הכירו תורכיה ואיראן בישראל, רווחה ההר גשה כי סוף סוף נכנסת המדינה למרחב. אם לא דרך הדלת הקדמית של שלום עם הערבים, אז דרך אשנב הפיצול ביניהם. היו גם תקוות כי תורכיה תשמש גשר בין ישראל והערבים. ואמנם, בגלל נסיגה לתוך מצאה תורכיה את עצמה ביחסים מתוחים במקצת עם מדינות ערב.

הדעה הרחבת במשרד החוץ הישראלי לאחר ב"י טול הכרת איראן היא, כי ערכה של תורכיה עלה בהרבה, והיא כהוללת עלה מעין מבצר אחרון. לכן יש צורך חיוני להבטיח את המבצר, לשפר את היחסים עד כמה שאפשר. אולם מעטים הם הרואים את השאלה במסגרת רח"ב יותר הכוללת גם את שריות של "בלתי-ידידות" עם, על מצבים הדור מים לזה הקיים באיראן ושהביא את המפנה הגור כחי; מצבים אשר איש לא ניבא אותם והמביאים לתוצאות שאיש לא חשב עליהן ואשר אינן אלא פרי של צרכי השעה.

לכן דרושה היום פעולה המכוונת להשיג יותר מאשר רק ביצור העמדה האחרונה, פעולה ישירה שתבטיח גם עצמות נוספת, שתמנע את האפשרות של בעיטה שנייה, בעיטה שתכאב הרבה יותר מהבעיטה הראשונה. כי למרות שהמדיניות הישראלית לא הצליחה להיכנס דרך הדלת הקדמית, היה עליה בכל זאת לנצל את כניסתה דרך האשנב, כדי לרכוש זמן וידידים ובני ברית בין הער-

שלט המכריז: "דאולת, מלכת ריקוד הבטן המצרית". השני ניגן על הלילה. ואילו מלכת ריקוד הבטן רקדה לצלילים המזורזים והחד-גוניים שיצאו מן החליל ושהקהל הביין כי הם על טהרת המוזיקה המזרחית. דאולת עשתה כמה תנועות, הרקידה את שרירי בטנה, חיכה, הרשתה לכל הרוצה לצלמה מלפנים ומאחור, נכנסה למכונית שחיכתה ועזבה את המקום. הקהל התפור, אחוז התפעלות רבה על כשרונותיה של המצרית היפה.

שר הפנים המצרי חונק את העיתונות *
...המלך הוא בכל זאת מלך.

רק איש אחד לא שבע מכל ההצגה הזאת: ריאד מנצור, הנספת לעיני אמנות בשגרירות המצרית בלונדון. ריאד מנצור הוא בחור צעיר, שרק עתה נכנס לתפקידו והוא לקח את הענינים ברצינות רבה. התנהגותו כה בלתי-מוסרית היא כהם על שמה הטוב והט"הור של צצרים. זה עלול לתת לאנגלים מושג מוטעה לחלוטין על התרבות המצרית. הוא שלח מכתב למשרד הפנים במצרים, ביקש פרטים על הרקדנית המכונה את עצמה, דאולת.

התשובה לא איחרה לבוא. שם האשה: דאולת סוליימאן, אשתו הגרושה של אחמד סוליימאן, בעל אחוזות עשיר, שהופיעה בנמך האחרון (אחרי גירושיה) כרקדנית (ריקודים אירופיים קלסיים, לא ריקודי-בטן מזרחיים) במועדוני הלילה של אלכסנדריה וקהיר.

אולם הסיפור לא נסתיים בכך: עתוני קהיר שמעו על המעשה, ניפחו אותו לכתב-אשמה נגד הממשלה המרשה ל...אלמנטים בלתי-ראויים לתואר נתן מצרי" לצאת לחוץ-לארץ להפיץ דברי-דיבה ומושגים שוגים על מצרים. "דאולת בעלת הבטן" השתלטה על כותרות העמודים הפנימיים של עתוני קהיר. עד אשר בא גילוי סנסציוני, שהלביין את שם האומיה המצרית והסביר את פשר המעשה. עתונאי זריו ממערכת השבועון אל-אית'אן חקר אחרי עקבות הרקדנית הנוצרת וגילה כי דאולת סוליימאן אינה כלל וכלל דאולת סוליימאן. אין לה גם כל זכות מוסרית לשאת את התואר "מצרית". שמה האמיתי: דליה גרנטמן, עלתה מגרמניה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה.

את חייה במולדתה החדשה החלה כרקדנית במועדוני הלילה של סואץ עד אשר התאהב בה בעל אחוזות מצרי בגיל העמידה ונשא אותה לאשה. אולם לאחר שתהיה על קנקנה, גירש אותה מעליו. היא חזרה למועדוני הלילה, שם קנתה לה שם כרקדנית. "בעיקר בשל הימצאם של רבבות חיילים אנגליים שהביטו על כל בחורה היודעת לנענע את בטנה כרקדנית גדולה".

במשרדו הלונדוני, שיפסף ריאד מנצור את ידיו מנחת: אמינם צדק כאשר חשב כי בת-מצרים אמיתית אינה מסוגלת כפי שהגנה אותה (.....) חסרת-מוסר. הוא שלח הודעה לכל העתונים בה הכריז: "האשה היודעה בשם דאולת המצרית, הטוענת כי הגנה רוקדנית מצויה אינה מצרית אלא אשה מרשעת חסרת-מולדת. שלא יראה בפני עימוש בשם האומנות המצרית למטרותיה הנאלחות". ולמשרד הפנים בקהיר שיגר דרישה: יש לשלול מיד את הנתינות המצרית מדאולת / דליה / סוליימאן / גרנטמן, ולאצלה לבטל את שימושה בשם בעלה המצרי. "לא אתפלא אם תגלה לבסוף כי בכל הענין ידם של הציניגים" הוא סיים.

מעטוני האופוזיציה הרבים. הרכבת המיוחנת היוצאת מדי בוקר מקהיר לחלק את העתונים לכל רחבי הארץ, נעצרה בטנא, הצטלבות מרכזית כמחצית הדרך בין אלכסנדריה וקהיר ורק אחרי שהוחרמו כל טפסי שלושת העתור גים, הורשה לרכבת להמשיך בדרכה. "זהירות כאן יש מלך". מה היתה ידיעה זאת שהביאה להפסקת שלושה עתונים, אשר שנים מהם הם הגדולים ביותר במרחב (אז) אהראם 800.000 טפסים, אל-מצרי 600.000

טפסים? לא היתה זאת אלא הידיעה שהובאה ע"י כמעט כל העתונות בעולם, שסיפרה כיצד פארוק, בשעת טיול עם אשתו הצעירה נא-רימאן, עצר את מכוניתו, התנפל על צלם עתונות שהצליח לתפוס תמונה, לקח ממנו את מצלמתו בכוח, הוציא ממנה את סליל הסרט ונתן לו אחר במקומו, מתוך כעשרה סרטים שנשא בכיסו, למטרה זו.

אולם השלטונות המצריים רגישים מאד בכל אשר נוגע לפארוק ולפמלייתו. רגישות זו הגיעה עד כדי כך שבמין שבוטלו חוקי החירום והוסרה הצנזורה מעל העתונות, נש"ארו שני סעיפים מחוק הצנזורה בתוקפם. הראשון: כל ידיעה הנוגעת לחצר המלך טעונה אישור. הצנזורה מטעמי בטחון הובאה רק בתור סעיף שני.

הצנזור ראשי. אותו יום, ערך בית המשפט המחוזי בקהיר אחת מישיבותיו ה-מוקדמות ביותר: כבר בשעה שמינה עמדו שלושה מגדולי עורכי-הדין של קהיר לתבוע בירור המעשה מהשלטונות.

לפי דעתם, לא היתה בידיעה שום פגיעה בכבודו של המלך. אולם כמצרים טובים היו גם מוכנים לוותר על דעתם באשר היא נוגעת למלך. ואם בכל זאת היה אשם, טענו, הרי זה הצנזור הראשי.

כצעד מיוחד, מאז נסע פארוק לבילוי ירת הדבש באירופה, החליט הצנזור הראשי בכבודו דו ובעצמו לעבור על כל הידיעות המגיעות מחוץ-לארץ. הוא חשש שהמלך הרגיל לנהוג כאוות נפשו יספק חומר סנסציוני מדי בשר ביל העתונות המצריות.

לכן כאשר נתקבלה הידיעה על פארוק והצלם הזר, הדפיסה העתונים מתוך הנחה שעברה צנזורה. רק אחרי ההדפסה, שיגה הצנזור (לדברי התביעה) את דעתו, החליט כי בכל זאת אין לפרסם את המקרה.

השופט הקשיב לטענות העתונים ולטענות הצנזור, החליט: כל עוד אין אישור בכתב מהצנזור להדפיס את הידיעה, יחשב המקרה כחפרת חוק הצנזורה. כי "המלך הוא בכל זאת המלך, ואסור להתייחס לדברים אלה בזלזול או בקלות דעת".

להגיון חותך כזה, לא היה לעורכי-הדין מה להשיב. אולם איש לא התפלא, בכל זאת, שלא עקרו בהתלהבות "יחי המלך" עם מתן פסק-הדין.

דאולת היתה דליה

קהל העוברים ושבים בכיכר טרפלגר בלונדון הצטופף יום אחד ליד המדרכה לתזות במחזה יוצא מגדר המקובל בבירה האנגלית. סיבת ההתקהלות: אשה יפה, בעלת שערות שחורות ועינים מבריקות, לבושה לבוש "אקסוטי", כפי שלובשות רקדניות סרטי אלף לילה ולילה, החושף יותר מאשר הוא מכסה מגופה.

דאולת (דליה) סוליימאן, רקדנית-הבטן מלפנים ומאחור...

ביום עצמם. במקום זה הסתפקה בהכרת תורכיה ואיראן, חיכתה, כאילו, על הפרפת.

מצרים אסור לזול במלך

הצללים האפורים של מכוניות המשטרה נעצרו באפלולית השחר מול בנין אל-אהראם, באחד הרחובות הראשיים במרכז קהיר. מבעד לחלונות בקעו אורות חזקים וקול מכוניות ההדפסה הדהד מתוך הבנין. קצין משטרה לבוש מדיקיץ לבנים נתן הוראה בקול נמוך לאנשיו וצללים לבנים יצאו מהמכוניות לת פוס עמדות מסביב לביית הקצין, בלויית שני שוטרים, נכנס לבנין, ביקש לדבר עם עוזר הלילה של העתון, האחראי לעבודת הדפוס.

הוא הוציא פתק מיסטו והכריז: "להפסיק את העבודה! אני גם מחריים את העתונים שכבר הודפסו. זוהי פקודה ממשרד הפנים!" הסבה: העתון הדפיס ידיעה שנתקבלה מסוכנות הידיעות אטושיטס פרס העוברת על חוק הצנזורה, סעיף ידיעות החצר המלכותית. באותה שעה, התנהל כוחו דומה בבתי הדפוס של שני עתונים אחרים: אל-מצרי, בטאון מפלגת השלטון, אחר לחזה, אחד

בא המיפנה, שתחנות הרדיו הערביות צהלו עליו: איראן החליטה כי כדאי לה להתקשר באופן הדוק יותר לליגה הערבית. צעד רא-שון: הצטרפות בלתי-מסתייגת לעמדת אר"צות ערב כלפי ישראל.

המבצר האחרון. אולם לא היה זה מפנה ביחסי איראן ומדינות ערב בלבד: היה זה גם מפנה חשוב במצב מדינת ישראל במרחב. הדיפלומטים הערביים פיתחו תיאור ריה האומרת, כי ישראל נתמכת ע"י שלושה גורמים במרחב: איראדות מדינות ערב, המיכת תורכיה והכרת איראן. "כדי לחסל את המדינה הזאת", הם אומרים, "דרושות שלוש בעיטות בלבד: אחת מכל גורם התומך בה כיום". ביטול הכרתה של איראן היא הבעיטה הראשונה.

תקוותם של הערבים היא כי תורכיה גם כן תמצא את עצמה במצב דומה בקרוב. אם היא תודקק לתמיכה קולית (וקולנית) בשטח בינלאומי כלשהו. בטוחים הערבים כי תודקין לנוש את ישראל לנפשה כדי לזכות בתמיכת הערבים. "פירוש צעד כזה אבדן כל תמיכה למדינת ישראל בכל רחבי העולם. כי אז ידע העולם כי ישראל היא גורם לא-רצוי וזר למרחב, נרמסת על ידי שכנותיה.